

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutiones Morales

In Quibus Vnivers[ae] Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1616

1. Qvo iure beneficia Ecclesiastica sint instituta.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14007

Gregorius V. ex Saxonia. Victor I. ex Suetia, Clemens II. Saxo. Damasus II. Bauarus. Hispani fuerunt quatuor. Damasus I. Lusitanus, Ioan. XXI. Lusitanus, Callistus III. Valentinus. Alexander VI. Valentinus. Ex Anglia vnus est electus Adrianus IV. Ex Flandria vnus quoque Adrianus VI. Ex Græcia XV. Anacletus, Eleutherius, Thelesphorus, Higinus, Antherus ex magna Græcia, quæ est in Italia, vulgo Calabria, Xistus II. Canon, Ioannes V. & Ioannes VI. ex Magna Græcia. Dionysius ex eadem Prouincia, Eusebius, Zozimus ex Magna Græcia. Ioannes VII. ex eadem prouincia. Zacharias item Calaber. Alexander V. Cretensis.

Ex Syria fuerunt creati septem. Euaristus, Anicetus, Sisinius, Constantinus, Gregorius III. Theodorus, Sergius I. Ex Africa tres, Victor I. Melchiades, Gelasius I. Sardi fuerunt duo. Hilarius & Symmachus. Natione Itali, aut etiam patria Romani, fuere multi, quos memorare necesse non est.

Sieulos aliqui numerant duos, Agathonem, & Leonem Secundum. Sed alij dicunt eos fuisse ex Valle Sicilia, quæ est in prouincia Abrurij vltioris.

Mos osculandi pedes Romanorum Pontificum est per antiquus: & introductus, eo quod Rom. Pontifex tanquam supremus Vicarius referat & repræsentat in terris Christum Dominum. Porro Magdalena Christi Domini pedes osculando, suorum peccatorum veniam impetrauit.

Carolus Magnus Imperator Adriani Pontificis pedes osculatus est. *Blondellus Decad. 2. lib. 1.* Iustinianus Secundus Constantinopolitanus Imperator Nicomediæ pedes Constantini Papæ populo spectante osculatus est. *Anastasi. Bibliotheca. & Platina in Vita Constantini Papæ.* Henricus eo nomine IV. Imperator Romanorum ad pedes Paschalis II. se prouoluit. *Chronicum Cassin. libr. 4. cap. 41.* Luitprandus Rex Longobardorum ad pedes Stephani Secundi prostratus osculum exhibuit. *Blon. Decad. 1. libro decimo.*

Ludouicus Lotharii Imperatoris filius sui proauo Caroli exemplum imitatus Sergio Secundo obuam procedens sancto eius pedi osculum infixit. Ludouicus Septimus Rex Francorum, & Henricus Secundus Rex Anglorum Alexandrum Tertium eximij honoribus exceperunt, stratorum officio functi, pedes dextra læuaque equi facrum tenere. Federicus I. cognomento Aenobarbus Venetijs in Basilica S. Marci coram Cardinalibus, & Episcopis, ubi ad Alexandrum Tertium accessit, inclinatus ad terram pium ei pedum osculum præbuit. Crescentius Romanus Orthonis Imperatoris aduentum formidans, Ioannem XVI. à se profugatum, ex Hetruria reuocauit, eique cum cæteris Senatorij Ordinis viris, & ingenti plebis multitudine obuam processit, & ad pedes eius abiectus, eos osculatus est, & supplicem veniam obtinuit. *Platina.*

De Lino, & Cleto dubitandum non est, eos fuisse Rom. Pontifices ante Clementem Romanum: eos enim Catholica Ecclesia in Canone Missæ ante Clementem Romanum ordine recenset. Item si Clemens statim post B. Petrum Pontifex fuisset, cum ad tertium vsque Traiani annum peruenerit, ut Hieronymus & alij testantur, consequens esset vixisse cum in Pontificatu plus quam 33. annis: cum tamen nullus Romanorum Pontificum B. Petri in Pontificatu annos attigerit.

Obijcies, Clementem fuisse à beato Petro nominatum, & electum, ut post se in pontificatu sederet. Respondet, id verum esse: sed & Clemens ipse suo iure cessit, & Ecclesia Romana statim post Petrum, Linum Pontificem creauit, & post Linum, Cletum; ne inde traheretur exemplum à Rom. Pontificibus, ut sibi successores nominarent.

Si iterum opponas id quod scribit Ioannes III. in Epistola ad Episcopos Germaniæ, & teste Mariano Scotto Leo Secundus, Linum, & Cletum fuisse Petri adiutores, non Romanos Pontifices? Respondeo, eum solum dixisse, fuisse beati Petri adiutores tantummodo, nimirum ipso Petro viuente, qui cum ab Vrbe sæpe abfasset promulgandi Euangelij causa, Linum, & Cletum sibi adiutores adsciuit, qui ipso absente Vicarij eius in vrbe relinquuntur, ut Christiani ipsorum opera, cura, & diligentia in religionis Christianæ officio continerentur, & alij ad Christi fidem traherentur.

Finis Libri Quinti.

IOANNIS
AZORII LOR-
CITANI E SOCIE-
TATE IESV,
INSTITUTIONVM
MORALIVM
Pars secunda:

LIBER SEXTVS,

Quo iure beneficia Ecclesiastica sint
instituta.

CAPVT PRIMVM.

Hoc libro breuiter explicabo, quibus modis beneficia Ecclesiastica Canonice & legitime acquirantur. Nam tribus superioribus libris explicui, quorū sint beneficiorum genera, & quæ potestas, munus & officium singulorum Beneficiorum etiam Episcoporum, & superiorum Antistitem, Cardinalium itidem, & Romanorum Pontificum.

Primo quaeritur, Diuino ne, an Canonico iure beneficia sint instituta? Hanc questionem copiose disputauit Ioannes Selua in *Tractatu de beneficiis parte prima, quaestione quarta.* & post eum Hieronymus Gigas in *Tractatu de Pensionibus quaestione secunda.* & uterque testatur sententiam esse communem consensu receptam, Ecclesiastica beneficia esse iure Canonico, non diuino instituta: cuius sententia Auctores Ioannes Selua citat ac refert Abbatem, Archidiaconum, Dominicum, Cardinalem, & Felinum: & certe ea colligi videtur ex cap. 1. & 2. *distinction. 21.* vbi dicitur Romanum Pontificem instituisse Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, & alios ad dignitatum gradus euectos.

Idem etiam colligitur ex cap. *In illis, distinction. 20.* Præterea in cap. *licet, in principio de Præben. in sexto,* & in Clement. 1. *ad finem, Vltimo pendente* habetur, Romanum Pontificem plenam & liberam in beneficijs potestatem habere: at si beneficia essent iure diuino constituta, non posset Pontifex plene de his, & suo nutu decernere. Huc accedit, quod Pontifex potest ad nutum, & ad tempus, & sub conditione beneficia conferre. cap. *Si gratioso, de rescript. in sexto, & cap. Veniens, de filiis Presbytero. & cap. Quamuis sic*

tristis, & cap. Peisisti. 7. quæst. 1. Animaduertendum est beneficij appellatione multa significari: Aut enim primo beneficium dicitur ius, & potestas spiritualia conferendi, vel gubernandi cuiusmodi est potestas Sacramenta ministrandi vel Missæ sacrificium faciendi, ac offerendi: & hæc potestas proculdubio diuini iuris est, vt potest a Christo Domino instituta.

Talitem est potestas, quam Romanus Pontifex, vt summus Christi Vicarius in totum terrarum orbem habet. Nihilominus tamen sunt aliquæ sacræ potestates, quas Ecclesia constituit, cuiusmodi est ius, & facultas diuinas laudes in choro cantandi, preces horarias recitandi, vestes, templa, altaria, & vasa consecrandi. Aut secundo beneficij nomine intelligitur annuus redditus, quem Clericus ex prædijs, & alijs bonis Ecclesiæ colligit, & percipit: & hi redditus ab Ecclesia sunt constituti: voluit enim illa, vt sui ministri certos annuos prouentus haberent, quibus honeste & commode sustentarentur. Tertio itidem beneficium vocatur ius exigendi fructus ex rebus Ecclesiæ ob sacrum ministerium.

Et hoc ius adhuc dupliciter distingui potest: aut enim est ius percipiendi portionem fructuum simpliciter necessariam ad ministrum Ecclesiæ commode sustentandum, quippe qui nihil aliunde habeat, ex quo viuere queat: & sic acceptum beneficium, diuini, & naturalis iuris est. Aut enim Apostolus: *Qui altari seruit, de altari viuere debet: & Dominus noster, Dignus est, inquit, operarius mercede, vel cibo suo.* Laboranti siquidem, & militanti, stipendium, merces, & alimenta naturali iure debentur. Aut beneficium, est ius percipiendi fructus, qui excedunt, & superant necessarium ministri victum, & alimenta, & hoc modo sumptum beneficium, Canonico tantum iure confertur.

Ex his percipi facile potest, quid sit dicendum in ea questione, An beneficia Ecclesiastica ita sint liberæ Romani Pontificis potestati subiecta, vt de ipsis possit, quidquid velit statueret: nam in *Capitulis paulo ante citatis* aperte dicitur, eum in beneficijs plenum ius, & liberam potestatem habere. Habet certe, quod attinet ad ea, quæ scripti, & Canonici iuris sunt, quia potest beneficia coniungere, diuidere, extinguere, augere, minuere, noua erigere, & ad nutum ad tempus, & sub conditione conferre, hæc aut illa restituere, mutare, dare antequam vacent onera & pensiones in ipsis imponere: Non tamen potest sine iusta causa ministro subtrahere pensionem sibi iure naturali, & diuino debitam: præsertim cum aliunde sustentari commode, & honeste non potest.

Quæres, Quid dicendum sit de eo, in quem Pontifex beneficium confert, amplum alioqui patrimonium habentem: poteritne ex toto ei fructus subtrahere, & denegare? Respondeo, in hunc modum, quamuis minister Ecclesiæ diuini alioqui ex patrimonio sit: iure tamen diuino & naturali ex rebus Ecclesiæ portionem fructuum exigat non solum, vt debitum alimentum, quo commode sustentetur; sed etiam, vt stipendium operæ, & laboris, cum pro Ecclesia laboret, ac militet. Si tamen ipse minister vltro suo iure cedat, ita vt ex suo patrimonio viuere, non ex beneficio sibi dato velit: tunc potest Pontifex nutu suo Beneficij fructus in alios vsus impendere.

Secundo quaeritur, Quam vetus & antiqua sit beneficiorum Ecclesiasticorum origo? Dubitari non potest, quin ipso mundi conditi principio semper fuerit in more positum, vt ministri ad cultum & obsequium diuinum destinati reciperent à populo bona, quibus alerentur: & quibus eorum opera, & labor compensaretur. In primis id Ægyptij obseruabant, vt constat *Genes 47.* Sacerdoti enim possessiones erant attributæ, & apud alias gentes publica annona offerebatur.

Abraham ante legem scriptam, Melchisedech sacerdoti decimam spoliolum partem obtulit: & Iacob vouit se decimam fructuum partem Deo soluturum. Olim et-

iam Hierosolymis Christiani omnes tum Laici, tum Clerici cæperunt in commune viuere. Singuli enim, teste *Santo Luca in Actis Apostolorum capitulo quarto*, adferentes pretia agrorum aut domorum quas vendebant, ea ponebant ante pedes Apostolorum. Diuidebat uterque autem singulis prout cuiusque opus erat. Actum 4. quod & refertur *cap. Dilectissimis, & cap. Scimus 14. quæst. 1.* Aliqui tamen Christianorum deinde sibi propria bona seruabant, vt *Corinthij teste Apostolo 2. ad Corinth. 9.*

Porro crescente Christianorum numero Laici patrimonium sibi retinere cæperunt, & apud Clericos solum mansit vita communis: nec tamen apud omnes illorum, sed apud eos tantum, qui in commune viuere volebant, in potestate & cura peculiari Episcoporum constituti, vt colligitur ex *Gratiano 12. quæst. 1. per aliquos capta, & ex Canone Apostolorum 39. & 40.* & refertur ab eodem Gratiano loco paulo ante citato. c. *Manifesta.* Itaque cum Clerici vitam communem desererent ex piorum hominum oblationibus, decimis, & alijs Ecclesiæ bonis: portio sancti & separari cæpit, quæ in Clericos inseruientes Ecclesiæ distribueretur: quæ portio dicebatur Canonica; quia iuxta Canones præbebatur Clericis, qui in Ecclesia ministrabant, cum cæteris ex suis proprijs facultatibus viuere volentibus nulla præberetur.

Deinde illi portio Canonica sunt addicta certa quadam prædia, domus, & redditus annui: quæ bona dici cæperunt beneficia, ne scilicet Clerici pauperes suo victu fraudarentur: & vt Clerici suum etiam stipendium debitum haberent. Hæc itidem bona, Ecclesiarum patrimonium vocabantur, quoniam ex ipsis laos Ecclesiæ ministros alebant.

Circa Caroli Magni & Ludouici Pii Imperatorum tempora, huiusmodi bona, beneficia appellabantur, *cap. 1. De Ecclesijs adificatis.* vbi ex Concilio Moguntino, alias ex Synodo Arelatensi I V. quæ sub Carolo Magno coacta fuit, *cap. 24.* hoc refertur: *Quicumque Ecclesiasticum beneficium habent, omnino adiuuent adiecta Ecclesia restauranda, vel ipsas Ecclesijs adificandas Et c. sancitum est, 23. quæst. 8. ex Concilio Vormatiensi dicitur [Sancitum est, vt unicuique Ecclesiæ vnus manus integer absque alio seruitio attribuat, & Presbyteri in eis constituti non de decimis, neque de oblationibus fidelium non de domibus, neque de arboribus, vel hortis iuxta Ecclesiam politicis, neque de præscripto manso aliquod seruitium faciant, præter Ecclesiasticum.] Idem in eisdem verbis habetur, *lege Franc. lib. 1. cap. 85.* Albertus Kranzius in *V. custodia, lib. 4. cap. 15. Assignantque*, inquit, *trecentos mansos Ecclesijs in perpetuum seruituros.* Idem ait: *Adolphus trecentos quoque mansos permisit Duci, vt per manus eius assignentur in dotem Ecclesijs, & cap. 25. Est Episcopus in Vagiam adhibitis viris industrijs, astimari faciat prædia, quod defuerit ille trecentis mansis, ego supplebo: veniens Episcopus deprehendit prædia vix centis implere mansos. libr. Feudorum 1. lib. 4. §. 4. Si quis de manso vno feud. nomine inuestituram acciperit. Porro mansum ibi Baldus definit, in quo homines commorantur & manent. Aluarottus definit fundum, siue agrum, qui duobus bobus ad laborandum sufficit. Iacobus Curacius sic: agrum siue fundum, unde quis se & familiam tuam commode & domino veltigal siue censum referre potest.**

Sed verius mihi videtur, quod alii tradiderunt: Mansum, neque esse domum, neque aream, neque hortum, sed agrum tertii modii, ac mensuræ, qui propterea metatus dicebatur. Agros enim antiqui teste *Herodoto lib. 7.* funibus vel peticis dimetiebantur, & deinde limitibus distinguebant, qui agrorum mensores vocabantur: & a Cicerone in *Agraria orat.* Finitores appellantur. Siculus Flaccus lib. 1. de condit. agrorum. *Nominibus*, inquit, *agrorum diuisorum, qui institutis limitibus diuisi sunt, & forma varijs appellationes accipiunt, quidam arbores finales, alii in ventis, alii in membris scripserunt: & quamuis vna res, si forma, alii dicunt peticam, alii centurionem, alii limitationem, alii*

metationem. Ager itaque quem quis dimetebatur, & limitibus suis diuidebat, Mansus dicebatur. Ante Caroli Magni sæculum non legitur ita expressa beneficiorum sub hoc nomine mentio.

Tertio quaeritur, An beneficium Ecclesiasticum sit res spiritualis? Sciendum est bonorum Ecclesiasticorum quædam dici temporalia, quædam vero spiritualia, diuina & sacra. Temporalia, vocantur prædia, domus item & oppida, castella, & villæ, & quælibet aliæ possessiones ex liberali Regum, & Principum, & aliorum insignium viro- rum largitione donata, quæ ad splendorem & decorem, & potentiam potius Clericorum, quam ad necessarium vitæ præsidium & cultum spectant: aut in quibus ipsi Clerici quibus donantur, iurisdictionem temporalem habent; cuiusmodi sunt castra, oppida, & vrbes, quæ vna cum iurisdictione temporalit dantur Episcopis, & alijs Ecclesiastica dignitate præditis, imo etiam Abbatibus Monachorum præfectis, & ipsis etiam cœnobijs, Sacra vero bona dicuntur ea, quæ ad Clericos commode sustentandos destinata sunt. Omnia bona Ecclesiæ quadam ex parte, sacra & diuina vocari possunt; quatenus scilicet sunt sacris vsibus & ministerijs addictæ: At vero decimæ, primitiæ, & aliorum piorum hominum munera, quæ Ecclesijs offeruntur, potiori ratione dicuntur sacra bona, quæ sunt ministrorum Ecclesijs inservientium alimenta, & vitæ subsidia, & quasi laboris stipendium & merces. At castra, villæ, vrbes, & oppida, in quibus Clerici temporalem iurisdictionem habent, non ita sacra bona vocantur, quia sunt potissimum data ad ornatum, splendorem, robur, & potentiam Ecclesiarum, & sacrorum ministrorum.

Beneficium igitur quatenus est ius exigendi & percipiendi fructus ex bonis Ecclesiæ ob sacrum ministerium, res sacra censetur. nam non nisi sacris hominibus, id est, Clericis confertur: nec datur nisi auctoritate Superiorum Ecclesijs præsentium: nec itidem datur, nisi ob sacrum ministerium. At vero prædia, agræ, domus, & aliæ possessiones, & annui redditus, in quibus beneficia Ecclesiastica sita sunt, res temporales sunt, & fructus itidem qui ex bonis colliguntur, oleum nempe, vinum, frumentum, & alia huiusmodi, quæ ex beneficijs quorundam Clerici percipiunt: nihilominus tamen sacrilegium admittit, qui hæc aut illa bona furatur.

Quarto quaeritur, Penes quem sit dominium beneficiorum, & aliorum immobilium bonorum quæ habent Ecclesiæ? Hanc quaestionem suse tractat Satmen. *in libello de redditu. Eccl. par. 1. cap. 1. num. 15.* In præsentī loco non quaerimus quis dominium habeat fructuum, qui ex beneficijs colliguntur, de qua quaestione dicemus inferius: sed quis vere dominus sit stabilium bonorum, in quibus Ecclesiastica beneficia consistunt? Quidam existimant penes Deum esse horum omnium bonorum dominium, quoniam passim Sacri Canones hæc bona appellant bona Dei, & Christi Domini patrimonium. l. i. ff. *De rerum diuision.* dicitur: *Diuini iuris sunt res sacre, religiosa, sanctæ, quod autem diuini iuris est, id nullius, hominis videlicet, in bono est, sed Dei, ut ibi Glossa subaudiendum esse testatur, & c. Cum secundum Apostolum, de præb. l. c. Cum ex eo, de elect. in 6. c. qui Christi, c. qui abstulerit 12. q. 2.* Bona Ecclesiæ dicuntur esse in patrimonio Christi. Idem etiam habetur in Concilio Trid. *sess. 25. c. 3. de reforma.* Cæterum bona Dei dicuntur, quia sunt diuinis vsibus & ministerijs dicata, & quia ij qui ea dederunt, religionis gratia, & pietatis studio dedisse videntur, & ad sacros Ecclesiæ ministros honeste sustentandos impenduntur.

Profecto debitari nulla ratione potest, quin Deus sit eorum bonorum dominus: nihil enim est, cuius dominium Deus non habeat: Sed non de hoc communi dominio & iure, quod Deus omnium rerum habet, quaerimus, sed de proprio, quod omne aliud commune excludit: videlicet: An inter homines sit aliquis, qui vere sit proprius horum bonorum dominus.

Sunt qui putent Romanum Pontificem esse dominum, quia in *cap. licet, De præben. in 6.* dicitur, eum plenam & liberam in beneficijs potestatem habere. Is item dei cuiuspiam Dominus est, qui suo nutu & arbitrato potest alienare, & in omnes vsus impendere: ac Pontifex potest hæc omnia. Sed hæc opinionem merito rejicit Turresemata, nam S. Thomas 2. 2. q. 100. art. 1. ad 7. docet eam non esse horum bonorum dominum, sed administratorem. Dimissis ergo his & alijs opinionibus quarum meminit Gloss. in *c. expedit. 12. q. 1.* Dux sunt in hac quaestione sententia: Prima est eorum, qui docent dominum cuiusmodi bonorum non penes Ecclesiarum Antistes, nec penes Romanum Pontificem, sed penes ipsam communitatem esse, v. g. bonorum Ecclesiæ Toletanæ, vel Moguntinæ, vel Lugdunensis dominum non est penes harum Ecclesiarum Præiules, quippe qui administratores sunt, non domini, sed penes ipsam communitatem Toletanam, Moguntinam, & Lugdunensem. Similiter etiam bonorum ad Ecclesiam Romanam pertinentium non est Papa dominus, sed administrator: dominium autem penes communitatem Romanam est. Nam communitas siue vniuersitas persona ficta in iure habetur: & insti. *de rerum diuision. §. vniuersitatis*, dicuntur esse bona vniuersitatis non singulorum quæ in ciuitatibus sunt, vt theatra & stadia, & his similia: sunt enim ciuitatum bona, quæ vel ad ornatum, vel decorem, vel honorem ciuitatis, vel necessitatis causa sunt, vt si quid ad ludos scenicos relictum sit: item ciuitatis sunt aurifodinae argenti, aut ferrifodinae, & linæ, publica vectigalia, cuiusmodi est, quod pro rebus in oppidum inuectis, vel inde euectis ciuitati penditur, iure & ciuitatum fundi vectigales, qui ciuibus ita locantur, vt certam pensionem ciuitati soluant. Si tamen his obijcias: Communitas Toletana, Moguntina, vel Lugdunensis suo arbitrato non potest hæc bona alienare, nisi Rom. Pontificis consensu ergo dominum non habet: Respondent illi, ideo non posse, quia Canones & iura sanxerunt, rerum Ecclesiasticarum alienationem non nisi Romani Pontificis consensu fieri posse: sicut pupillus sui patrimonii dominus est, at de illo nihil suo arbitrato statueri potest, quia id legibus est cautum, ne absque tutoris auctoritate, aut iudicis decreto faciat. Quamuis igitur singulæ Ecclesiæ in commune, suorum bonorum dominium habeant, Canones tamen statuerunt, ne absque Romani Pontificis assensu distraherentur. Si rursus illis opponas, Romanum Pontificem res Ecclesiæ Romanæ pleno iure administrare, ita vt possit eas donare, locare, vendere, & alienare? Respondent, hinc tantum effici, vt plenum ius & potestatem administrandi habeat, non dominium, quoniam res Ecclesiæ Romanæ datæ, non Romanis Pontificibus, sed ipsi Ecclesiæ datæ sunt: Pontifices vero non sunt rerum Ecclesiasticarum domini, sed administratores. Vnde inquirunt, negari non potest, quin Romanus Pontifex iustis ex causis possit Romanæ Ecclesiæ res locare, vendere, donare cui velit, & alienare; verum id iure tantum administrationis habet, non domini.

Quod autem dicitur, Pontificem plenum ius & liberam potestatem in beneficijs habere: eo, inquirunt, spectat, vt beneficiorum, quæ non solum in Romana Ecclesiâ, sed etiam in cæteris omnib. Ecclesijs constituta sunt, plenam ac liberam administrationem habeat. Nam nullus Episcopus, Archiepiscopus, aut Patriarcha potest Episcopos transferre, delicere: nec item Episcopos coniungere, disiungere, augere, minuere, quæ tamen omnia potest Pontifex. Item Episcopi nequeunt, cum beneficia conferunt, pensiones imponere, aut illa ad tempus, vel sub conditione, vel antequam vacent, conferre, vel vacatura sibi referuare; cum tamen hæc omnia, & id genus alia Pontifex possit: Ita Adrian. in 4. de restit. in quest. qua incipit; Pro clariori intelligentia doctorum, vt siculo Quarta conclusio Sic Cal. 2. a. 9. 53, art. 8. Turresemata in sum. lib. 2. cap. 113. proposuit. Altera sententia est dicentium, talium

bonorum dominum & proprietatem esse penes Christum Dominum. *Sic Maior. 4. d. 24. q. 18. c. 1. & 2. Nauar. in Apolog. de redditib. Eccl. q. 1. monit. 24. & seq.* Et hæc sententia meo iudicio est probabilior, quippe quæ magis cum ipso iure Canonico congruit, in quo, vt dixi, sæpe hæc bona dicuntur esse patrimonium Christi, & esse bona Dei, & in nullius hominis esse dominio, & ideo vocantur res diuini iuris. Et hæc opinionem tenet *Glossa cap. Saluator. 1. q. 3. & c. Cum verior. 23. q. 8. Inno. cap. cum super eo. de causa possess. & propriet. Abbas in cap. cum esset, de testa. in repet. num. 29.* Obijciens, omnia esse Dei, quia *Dominus est terra, & plenitudo eius.* Respondeo, omnia esse Dei, sed bona Ecclesiastica esse Dei peculiari quadam ratione: nam sunt tantum diuinis vsibus non profano destinata. Si veritas adhuc Deum esse commune dominum omnium rerum, & præter Deum esse aliquem hominem qui sitentiam dominus rei. Respondeo, hoc locum habere in bonis profanis, quæ sunt in dominio huius, vel illius hominis, huius vel illius communitatis humane: ac bona Ecclesiastica, de quibus in presenti loco sermo nobis est, ita sunt diuinis vsibus deputata, vt in nullius hominis, vel communitatis humane patrimonio sint: & ideo remota sunt à commercio humano, & vsu profano. Dices, si talia bona in nullius hominis dominio sunt, ergo sunt bona communia, vel derelicta, vel vacancia. Respondeo id minime concludi, quia sunt bona Dei, diuinis vsibus addicta & obligata. Quomodo inquit, si bona Dei sunt, alienantur & venduntur, & permutantur auctoritate Episcoporum, & Romanorum Pontificum? Respondeo, id fieri, quia sunt procuratores, & administratores talium bonorum, & qui furat: ut ea sacrilegus est, & debet ea Deo restituere, quia ea ab vsibus humanis separauit, ac propterea ipso iure compellitur ad diuinis vsus restituere & recte.

CAP. II.

Quinam in iure Canonico ab Ecclesiasticis beneficiis arceantur.

Animaduertendam est, ex regulis iuris in sexto, primum regulam ordine hanc esse: Beneficium Ecclesiasticum non potest licite sine institutione Canonica obtineri. Vbi, vt recte *Glossa notauit*, beneficij appellatio est amplissime sumpta, prout comprehendit psonatum: administrationem, officium; & quodlibet aliud beneficium cum dignitate, animarum cura, vel iurisdictione coniunctum, vel ab his liberum & immune. Canonica autem institutio beneficij esse non potest, cum quis ad beneficium promouetur, quem sacri Canones omnino à beneficijs rejiciunt. Quare opus est, vt explicemus quinam iure Canonico à beneficijs Ecclesiasticis excludantur. Porro aliqui à beneficijs repelluntur non ob vicium ipsorum, & culpam sed ob iustam aliam causam, quam Canones, & iura declarant, & de his dicendum primo loco nobis est.

Quæritur ergo primum, An aliqui iure naturali, vel diuino à beneficijs prohibeantur: hoc est, an qui sunt ad beneficia iure naturali, vel diuino inepti, & inhabiles? Respondeo, esse propterea quod Beneficium propter officium datur, *cap. ult. de Rescript. in 6.* Ergo qui ab ordinibus, & Clericorum gradu iure naturali, vel diuino repelluntur, eodem quoque iure à Beneficijs prohibentur, cuiusmodi sunt in primis feminae. Nec est quod obijcias, feminas sacris virginibus præesse, cœnobijs præfici: imo in Germania, & Belgia feminas quasdam esse Canonicas, quæ Clericis etiam quadam ex parte imperant, vt constat ex *capit. Dilecta. de Maiori. & obed. & cap. in demeritis, de elect. in sexto.* Fatemur quidem munera & officia administrandi familiam, non solum sacrarum Virginum, sed etiam Clericorum in feminas posse cadere: sed non mini-

sterium sacrum & diuinum, aut gradum, & ordinem Clericorum, quorum gratia beneficium Ecclesiasticum conferretur. Potest quidem femina ratione dignitatis, muneris, & officij quod nacta est, iurisdictionem etiam in Clericos habere, & illis beneficia conferre, sicut & ratione dignitatis, vel officij, quo fungitur, habet iurisdictionem temporalem: nam femina aliquando iure hereditario regnum defertur, vt in *capit. Cum deuotissimo. de uoluntate. quæstione secunda. capit. significasti. De rescript. feminae præficiuntur cœnobijs sacrarum virginum.* Imò e iam femina ratione dignitatis, vel muneris quod habet, obtinet ius in Clericos sibi subiectos ob Cappellas, vel Oratoria, quæ ipsi dignitati subduntur, in quibus cappellis potest Clericos instituere, illis beneficia concedere. *Glossa. & Abbas in cap. Dilecta. De Maior. & obed.* Femina itaque iure diuino capax non est potestatis ordinis, est tamen iurisdictionis temporalis, ciuilibus, & profanæ. Rursus, qui nondum sunt baptisate abluti, iure diuino à Beneficijs excluduntur: ii præterea, qui nullo modo se exercere possunt in eo munere & ministerio, quod est beneficii alicuius proprium, gratia exempli est beneficium, quod sacerdotalem ordinem requirit. Titius vero nullo modo sacerdotis munere fungi potest, quia manibus caret, vel quia mutus est; eo ipso ad illud promoueri iure non potest; quamuis annuus redditus qui ex beneficio colligitur, ad ipsius vitam sustentandam, hoc est, ad victum & cultum possit ex causa, & Rom. Pontificis auctoritate concedi.

Secundo quæritur, An Neophytus sit iure diuino à beneficijs exclusus? Ratio dubitandi est, quoniam Apostolus ad Timotheum scribens: *Oportet*, inquit, *Episcopum non esse neophytum*: ergo iure diuino ab omnibus prohibetur, & proinde à beneficijs.

Sciendum est, Neophytum dici quasi nouum germen, & plantam in fide, & religione Christiana. Itaque Neophytus habetur, qui ad Christi fidem est recens conuersus, eo quod sit nuper in Christus: & quoniam ius diuinum quidam inris Pontificij Consulti late vocant, quicquid in sacris literis, vel præcipitur, vel prohibetur. Ideo quidam, Neophytum ab ordinibus, & beneficijs iure diuino reiectum esse ceitent.

Verius tamen alitradiderunt, Neophytum iure tantum Canonico ad ordines ineptum esse, *cap. Neophytus, dist. 61. & cap. Quoniam, & cap. Sicut Neophytus, dist. 48.* & p. hinc ad beneficium promoueri non posse. Quod si Apostolus prædicto loco verat. Neophytum Episcopum creati; non id iure diuino, hoc est, ex Christi præcepto, sed tanquam Ecclesie doctor, & pastor interdixit, & quamuis de Episcopo tantum loquatur. Canones tamen, & Doctores, omnes Clericos comprehendunt. Quo fit, vt Romani Pontificis auctoritate, Neophytus possit ab ea lege Apostoli solui non tamen id facile indulgere solet, nisi quando videlicet bona, & magna de aliquo ipse conleptur; cum alii non desint nostræ huius ætatis temporibus aptiores, & magis idonei. At post biennium, aut triennium, si bona, aut proba & vitæ fuerit, alioqui idoneus. Rom. Pontificis indulgentia potest ad ordines, & beneficia promoueri, tamen eius parentes fuerint à fide, & religione Christiana alieni. Sic *Mandof. in Praxis Signatu. Gratia, in verbo. Dispensatio cum Neophytis.* Imò ait ibi sic: *Signatura cum Neophytis, seu Marranis dispensat ad omnes ordines & beneficia, quando ipsi semper vixerunt, ut Catholici, licet eorum parentes fuerint combusti. Argument. textus in capit. Cum te, in fine, de rescriptis, & de Indulis conuersi fundata est Ecclesia. cap. in nouo. dist. 21. cap. Recurrat, 32. quæstio quarta, Staphyl super signat.* Hæc ille, qui in Christiana Religione est veteranus miles, potest ad ordines, & beneficia promoueri. *Felin. in cap. Cœm sit, de Indulis. Romanus in singulari 416. Dec. in cap. Cum te, de rescript. iidem Francus, Ripa.*

Tertio quæritur, An Hermaphroditus iure diuino ab ordinibus, & beneficijs excludatur? Animaduertendum

1 ad Ti-
moth. 1.